

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

- A.1** α. Σωστό β. Λάθος γ. Λάθος
δ. Λάθος (υπάρχει αναντιστοιχία προσόντων) ε. Σωστό
- A.2** γ
- A.3** β

ΘΕΜΑ Β

- B.1** σελίδες 164 – 165 σχολικού βιβλίου

Η φάση της κρίσης

Η τάση για αύξηση των τιμών είναι πιο έντονη, καθώς η οικονομία πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης. Αρχίζουν τώρα να εμφανίζονται “στενότητες”, δηλ. ελλείψεις, αρχικά σε ορισμένες κατηγορίες εξειδικευμένης εργασίας και αργότερα σε εργατικό δυναμικό γενικά. Η αύξηση της παραγωγής γίνεται δυσκολότερη, το κόστος αυξάνεται και η αύξηση των τιμών γενικεύεται. Η οικονομία βρίσκεται στην κορυφή του κύκλου, δηλαδή στο τελευταίο στάδιο της ανοδικής της πορείας.

Σε αυτό το στάδιο η οικονομία είναι πιο ευαίσθητη και περισσότερο ευάλωτη στους διάφορους παράγοντες που μπορούν να ανακόψουν την ανοδική πορεία της. Αν αυτό συμβεί, τότε επέρχεται κρίση, η οικονομία έχει ξεπεράσει το ανώτατο σημείο και εισέρχεται στη φάση της καθόδου.

Η φάση της καθόδου

Τα φαινόμενα που παρατηρούνται στη φάση της καθόδου είναι τα αντίθετα απ’ αυτά που συναντάμε στην ανοδική πορεία της οικονομίας: μείωση της κατανάλωσης, στασιμότητα ή μείωση των επενδύσεων, μείωση του εισοδήματος και της απασχόλησης. Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, οι κύκλοι διαφέρουν τόσο ως προς τη διάρκειά τους όσο και ως προς την έκταση των φαινομένων που παρατηρούνται. Έτσι, άλλες φορές η φάση της καθόδου τελειώνει γρήγορα, οπότε η οικονομία ξαναρχίζει την ανοδική πορεία σχετικά ανώδυνα, και άλλες φορές οδηγεί σε παρατεταμένη ύφεση με όλα τα συμπτώματα που περιγράψαμε πιο πάνω.

	Ύφεση	Άνοδος
Παραγωγή	Χαμηλότερο επίπεδο	Αύξηση
Εισόδημα	Χαμηλότερο επίπεδο	Αύξηση
Απασχόληση	Χαμηλή	Αύξηση
Ανεργία	Εκτεταμένη	Μείωση
Συνολική ζήτηση καταναλωτικών αγαθών	Ανεπαρκής	Αύξηση
Κέρδη επιχειρήσεων	Χαμηλά ή ζημιές	Αύξηση
Κλίμα επενδύσεων	Μη ευνοϊκό	Ευνοϊκό
Τιμές αγαθών	Μείωση ή σταθερότητα ή ελάχιστη αύξηση	Σταθερότητα (αρχικά) Αύξηση (αργότερα)

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1 σελίδες 179 – 180 σχολικού βιβλίου

α. Μια διάκριση των δαπανών είναι σε δαπάνες για προϊόντα και υπηρεσίες και σε μεταβιβαστικές πληρωμές. Οι δαπάνες για προϊόντα και υπηρεσίες περιλαμβάνουν, όπως είναι αυτονόητο, τις δαπάνες για τους μισθούς των υπαλλήλων, για την αγορά προϊόντων κάθε είδους (από χαρτί γραφομηχανής μέχρι αεροπλάνο), για ενοίκια κτιρίων ή οικοπέδων κτλ. Οι μεταβιβαστικές πληρωμές περιλαμβάνουν τα επιδόματα ανεργίας, τις υποτροφίες κτλ. Το κριτήριο με βάση το οποίο γίνεται η παραπάνω διάκριση είναι ότι δαπάνες για προϊόντα και υπηρεσίες δημιουργούν παραγωγή και εισόδημα και καταλήγουν να γίνουν αμοιβή κάποιου συντελεστή, για τη συμβολή του στην παραγωγή των αγαθών που αγοράζονται. Αντίθετα οι μεταβιβαστικές πληρωμές δεν αποτελούν τμήμα του εθνικού εισοδήματος, γιατί, παρότι είναι εισόδημα για τα άτομα που τις λαβαίνουν, δε δημιουργούν παραγωγή και ουσιαστικά είναι μεταβιβάσεις μεταξύ ατόμων.

Είναι προφανές ότι οι δαπάνες της πρώτης κατηγορίας περιλαμβάνουν δαπάνες που έχουν καταναλωτικό χαρακτήρα, όπως είναι η αγορά υλικού για τη δημόσια διοίκηση (π.χ. γραφική ύλη) και οι μισθοί, και δαπάνες που είναι επενδύσεις και αυξάνουν το κεφάλαιο της οικονομίας.

β. Μια άλλη διάκριση των δημόσιων δαπανών γίνεται με κριτήριο το σκοπό τους. Στην περίπτωση αυτή οι δαπάνες κατατάσσονται σε ομοειδείς κατηγορίες, ανάλογα με το αντικείμενό τους. Κάθε κατηγορία μπορεί να περιλαμβάνει δαπάνες που προορίζονται για επενδύσεις, για υπηρεσίες ή για μεταβιβαστικές πληρωμές. Για παράδειγμα, οι δαπάνες για την παιδεία περιλαμβάνουν κατασκευή σχολικών κτιρίων (επένδυση), μισθούς καθηγητών (υπηρεσία) και υποτροφίες (μεταβιβαστική πληρωμή).

ΘΕΜΑ Δ

Δ.1

	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού X	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού X σε όρους του αγαθού Ψ	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους του αγαθού X
A	0	120		
			2	0,5
B	20	80		
			4	0,25
Γ	30	40		
			5	0,2
Δ	38	0		

$$A \rightarrow B: KE_X = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 2 = \frac{\Psi_A - 80}{20 - 0} \Leftrightarrow \Psi_A = \mathbf{120}$$

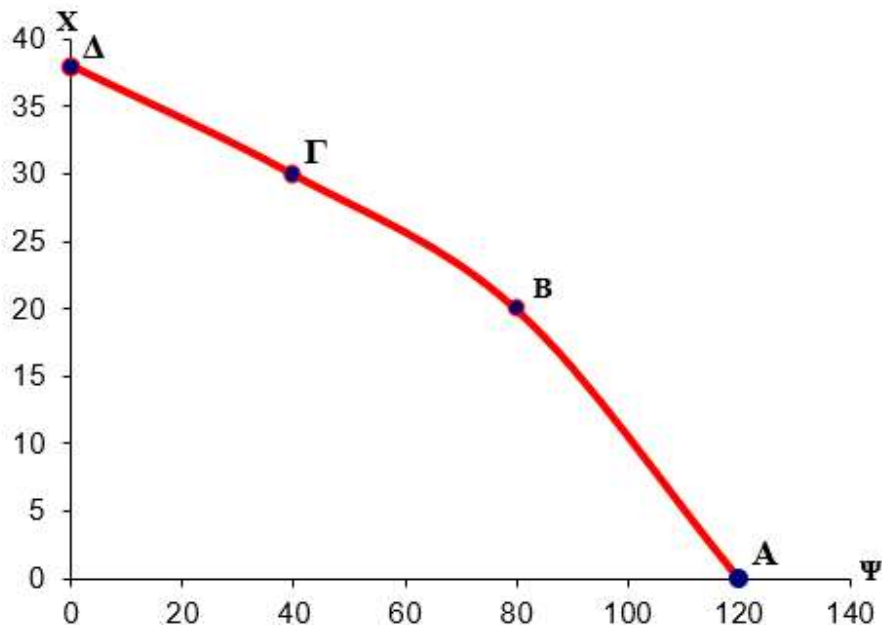
$$\Gamma \rightarrow B: KE_\Psi = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} \Leftrightarrow 0,25 = \frac{X_\Gamma - 20}{80 - 40} \Leftrightarrow X_\Gamma = \mathbf{30}$$

$$B \rightarrow \Gamma: KE_X = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{80 - 40}{30 - 20} = \mathbf{4}$$

$$\Gamma \rightarrow \Delta: KE_X = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{40 - 0}{38 - 30} = \mathbf{5}$$

$$\Delta \rightarrow \Gamma: KE_\Psi = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{38 - 30}{40 - 0} = \mathbf{0,2}$$

Δ.2

Δ.3 Το κόστος ευκαιρίας του X είναι αυξανόμενο γιατί καθώς αυξάνεται η παραγωγή του X, αυξάνεται ταυτόχρονα και το κόστος ευκαιρίας του, δηλαδή θυσιάζονται ολοένα και περισσότερες μονάδες του Ψ.

Αυτό οφείλεται στο ότι οι συντελεστές παραγωγής δεν είναι εξίσου κατάλληλοι στην παραγωγή και των δύο αγαθών.

Δ.4 Θα υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του X όταν παράγονται Ψ = 60 μονάδες :

$$KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 4 = \frac{80-60}{X-20} \Leftrightarrow X = 25$$

	X	Ψ
B	20	80
	X	60
Γ	30	40

Άρα η μέγιστη ποσότητα του X είναι 60 μονάδες.